Minister Finansów

Warszawa, 23 sierpnia 2024 roku

Sprawa: Nazwa sprawy
Znak sprawy: PM6.054.7.2024
Kontakt: Kancelaria MF
tel.: +48 22 694 55 55
e-mail: kancelaria@mf.gov.pl

Małgorzata Kidawa-Błońska
Marszałek Senatu RP

Odpowiedź na oświadczenie senatora Adama Szejnfelda

Szanowna Pani Marszałek,

W odpowiedzi na oświadczenie senatora Adama Szejnfelda z 22 lipca 2024 roku, przesyłam stanowisko Ministerstwa Finansów.

Jako państwo członkowskie Unii Europejskiej, Polska, jak i inne kraje Wspólnoty, jest zobowiązana do przyjęcia wspólnej waluty po wypełnieniu kryteriów konwergencji wynikających z Traktatu Maastricht.

Kryteria konwergencji nominalnej obejmują stabilność fiskalną, stabilność cen, stabilność długoterminowych stóp procentowych oraz stabilność kursu walutowego. W ramach kryterium stabilności fiskalnej, wobec danego państwa nie może być wszczęta procedura nadmiernego deficytu, co ma miejsce, gdy wartość deficytu przekracza 3% PKB, a zadłużenie 60% PKB. Kryterium stabilności cen wymaga, aby stopa inflacji w danym państwie była zbliżona do wartości inflacji trzech państw członkowskich o najniższej inflacji, przy czym inflacja mierzona jest zharmonizowanym indeksem cen konsumpcyjnych (HICP). W przypadku kryterium stabilności długoterminowych stóp procentowych, średnia nominalna długoterminowa stopa procentowa w danym państwie nie powinna przekraczać o więcej niż dwa punkty procentowe stopy procentowej państw branych pod uwagę przy kryterium stabilności cen. Kryterium stabilności kursu walutowego wymaga udziału państwa w mechanizmie kursowym ERM II, w którym Polska obecnie nie uczestniczy.

Ze względu na sytuację międzynarodową i następujące po sobie szoki gospodarcze, Polska została zmuszona do znacznego zwiększenia wydatków, co doprowadziło do

tel.: +48 22 694 55 55
fax: +48 22 694 36 84
gov.pl/finanse
e-mail: kancelaria@mf.gov.pl

ul. Świętokrzyska 12
00-916 Warszawa

wszczęcia procedury nadmiernego deficytu. Podstawą było osiągniecie przez deficyt wartości 5,1% PKB, w porównaniu do wartości referencyjnej 3% PKB. W efekcie kryterium fiskalne nie jest obecnie spełnione. W przypadku kryterium stabilności cen, według obliczeń Ministerstwa Finansów dokonanych na podstawie danych opublikowanych przez Eurostat, roczna średnia wartość zharmonizowanego indeksu cen konsumpcyjnych (HICP) w maju 2024 roku wyniosła 6,08% i była wyższa o 2,01 punktów procentowych od wartości referencyjnej. Kryterium to również pozostaje niespełnione. Odpowiednio dla kryterium stabilności poziomu stóp procentowych, obliczenia Ministerstwa Finansów wskazują, że średnia długoterminowa stopa procentowa dla Polski wyniosła w maju 2024 r. 5,56%, blisko wartości referencyjnej wynoszącej 5,5%. Kryterium to jest bliskie spełnienia. W przypadku kryterium stabilności kursu walutowego, jak zaznaczono wyżej, ocena będzie możliwa dopiero po przystąpieniu Polski do Europejskiego Mechanizmu Kursowego (ERM II).

Wychodzenie gospodarki z trudnego okresu będzie charakteryzowało się poprawą stabilności makroekonomicznej i, w konsekwencji, przybliży perspektywę wypełnienia kryteriów konwergencji nominalnej oraz zwiększenia stopnia konwergencji realnej Polski ze strefą euro.

Obecny stopnień konwergencji realnej, tj. podobieństwa gospodarki Polski i strefy euro – w zakresie poziomu rozwoju, może zostać zobrazowany poprzez porównanie PKB per capita w standardzie siły nabywczej. Od wejścia do UE relatywny poziom PKB per capita w Polsce wzrósł o 28,1 pkt. proc. względem krajów strefy euro osiągając 74% poziomu strefy euro i zrównując się z poziomem krajów EŚW. Obserwowane dotychczas różnice w strukturze gospodarek oraz – w mniejszym stopniu – w przebiegu cykli koniunkturalnych pomiędzy krajami rozwiniętymi a Polską są istotne, lecz charakterystyczne dla procesu doganiania. W dłuższej perspektywie, dzięki wdrażaniu reform strukturalnych wzmacniających potencjał i wydajność polskiej gospodarki, powinno zaś dojść do zwiększania stopnia podobieństwa w stosunku do państw członkowskich strefy euro.

Podobieństwo struktur gospodarczych między dwoma obszarami gospodarczymi współgra z podobieństwem w zakresie obserwowanego w nich poziomu rozwoju i zamożności. Im bliższe siebie są struktury gospodarcze w rozpatrywanych obszarach (m.in. struktura tworzenia PKB), tym bardziej zbliżony powinien być również poziom życia obywateli. Z tego względu poziom dochodu przypadającego na mieszkańca można traktować jako istotny wskaźnik podobieństwa gospodarek. Zbliżanie się poziomów życia powinno natomiast – w ramach współzależności – wpływać na upodabnianie się struktur (m.in. w zakresie konsumpcji prywatnej, inwestycji). Na rzecz pogłębiania stopnia konwergencji realnej powinien działać wzrost intensywności wymiany handlowej. Postępującemu procesowi konwergencji struktur gospodarczych powinien również towarzyszyć wzrost zbieżności cykli koniunkturalnych. W podobnych do siebie gospodarkach fazy ożywienia, rozkwitu, kryzysu i depresji powinny następować w zbliżonych momentach czasowych i powinny charakteryzować się zbliżoną amplitudą wahań. Zmniejszy to ryzyko, że

polityka monetarna Europejskiego Banku Centralnego, dostosowana do potrzeb wszystkich państw strefy euro, mogłaby nie do końca odpowiadać potrzebom polskiej gospodarki.

Odpowiednie przygotowanie gospodarki, poprzez wypełnienie kryteriów konwergencji nominalnej oraz zapewnienie wysokiego stopnia konwergencji realnej, pozwoli na minimalizację ryzyka oraz maksymalizację korzyści z przyjęcia wspólnej waluty. Do korzyści tych należałyby, wspomniane w oświadczeniu, niższe stopy procentowe, wyeliminowanie ryzyka kursowego, stwarzającego lepsze warunki ekonomiczne dla przyciągania inwestycji zagranicznych oraz niższe koszty zadłużenia, szacowane na ponad 20 mld zł rocznie w przypadku długu Skarbu Państwa.

Zarówno poziom konwergencji nominalnej, jak i realnej jest szczegółowo analizowany przez Ministerstwo Finansów. Wyniki tych analiz są przedstawiane w corocznej publikacji Ministerstwa pt. *Monitor Konwergencji z UGW*[1]. Ostatnia publikacja miała miejsce grudniu ub. r. Publikacja aktualizacji *Monitora* jest zaplanowana w IV kwartale br.

Z wyrazami szacunku

Z upoważnienia Ministra Finansów

Paweł Karbownik
podsekretarz stanu

[1] https://www.gov.pl/web/finanse/monitor-konwergencji-z-ugw